

GÜNCE'L

Aylık Bilgi Bülteni
Yıl 3 - Sayı 29
Mayıs 2010

Merhaba,

Bu bültende çocukluktan başlayıp tüm hayatı etkileyecek bir alışkanlığı masaya yatırıyoruz. Kitap okumak ve çocuklara bu entelektüel alışkanlığı kazandırmak ebeveyn ve öğretmenlerin en önemli görevlerindedir. Bunu yapmanıza yardımcı olacak aktiviteleri de bu sayımızda sizlerle paylaşmaktan sevinç duyuyoruz.

Çocuklara Okumayı Sevdirmek

Psikolojik Danışmanlık Eğitim ve
Grup Çalışmaları Merkezi

www.guncedanismanlik.net
info@guncedanismanlik.net

T: 0216 3807685
T/F: 0216 3807802

Günümüzde çocuklar için okumak hem kolay hem de zor. Daha önceki dönemlere göre eğitimin gerekliliği bilinci arttı. Çoğu aile çocuklarının eğitim almasını istiyor. Okuma olanakları arttı. Özellikle çocuk kitaplarında çeşitlilik çoğaldı. Okullaşmanın bu kadar yaygın olmadığı dönemlere nazaran okuma olanaklarının kolay olması bu sebeplerden. Bunun yanında okumak artık daha zor çünkü teknolojik gelişmeyle beraber artık her ev elektronik oyuncaklarla dolu. Televizyon başta olmak üzere bilgisayar, oyun konsolları vb. çocukların daha "eğlenceli" bulunduğu araçlar okumayı zorlaştıran etkenlerden. Bu oyuncaklar renkli, hareketli ve zihinsel olarak daha az çaba gerektirdiğinden okuma gibi daha rutin ve görece daha az görselin bulunduğu etkinlikler çocuklar için daha az tercih edilebiliyor. Okumakla ilgili bu zihin karmaşası çoğu ebeveyn ve öğretmenleri "çocuklara okumayı nasıl sevdirebiliriz?" sorusunu cevaplamaya yöneltiyor.

Öncelikle okumayı anlamak için okumayı mümkün kılan mekanizmaya bakmakta fayda var. Dil temel iletişim aracı olarak okumanın temel dayanağı oluyor. Dili 4 ayaklı bir masaya benzetirsek bu ayaklar okumak, yazmak, dinlemek ve konuşmaktır. Her bir ayak birbirini destekler ve dengede tutar. Çocuklar adım adım okuyucu olurlar. Öncelikle okumaya başlarlar. Okumayı öğrenme süreci onun gelecekte okumayı sevmeye ya da sevmemesine yönelik bir belirleyicidir. Eğer bu süreçte çok fazla zorlanır ve okumak hakkında kendine kötü anılar oluşturursa okumayı sevmesi zorlaşır.

Konuşmak ve Dinlemek

Konuşmak ve dinlemek şüphesiz "okuma" yolunda atılan gelişimsel ilk ve en önemli adımlardan. Bir sonraki adım ise birlikte okumak. Çocuğunuzu kucağınıza oturtup ilk defa ona kitap okuduğunuzda bir sonraki basamağa geçiyorsunuz. Çocuğunuza resimleri gösterip onları anlatıyorsunuz. Bu konuşmanın ötesinde bir şey. Artık çocuğunuz anlıyor ki resimler ve kelimeler birbiriyle bağlantılı. Siz onun kitapları anlamasına ve onları sevmesine ilk adımı attırdınız. Bir sonraki adım da o okumayı öğrenene kadar ona kitap okumayı bir alışkanlık haline getirmeniz. Bunun için çocuğunuzun yatmasından önceki zamanı seçebilirsiniz. Oyunla uyku arasında alışkanlık haline getireceğiniz çocuğunuza kitap okuma onun kitaplarla olan bağıni kuvvetlendirecek ve okumayı sevdirecektir.

Okumak ve Yazmak

Okumak ve yazmak birlikte el ele giden bir süreçtir. Eğer çocuk birini öğreniyorsa diğerini de öğreniyordur. Çocuklara 2 yaşından itibaren pastel boyalar verilebilir. Bunlarla karalamalar yapması ilk yazı pratikleridir. Çocuk okul öncesi döneme geldiğinde yaptığı çizimler ilk yazılarıdır aslında. Çok yakında harfleri yazmaya başlayacaktır. Harfleri öğrenmesi, seslerle harfleri ilişkilendirmesini sağlar. İlk harfler ve sesler ona heceleme hakkında bilgi verecektir. İlk denemelerde yanlış yapması ebeveynleri telaşlandırmamalıdır. Bunun yerine onu denemelerinden dolayı kutlamak onu okumak ve yazmak konusunda yüreklendirecektir.

Yaşamın İlk Anlarından Son Dakikasına Kadar Hiç Bitmeyen Süreç: Öğrenme

Beyin ile ilgili bilgimiz arttıkça öğrenmeyle ilgili daha fazla bilgi sahibi oluyoruz. Yeni gelişmeler bize çocuğun doğumundan itibaren onun çevresini zenginleştirmenin beyin gelişmesini daha çok desteklediğini gösteriyor. Artık biliyoruz ki bebekler jest ve mimiklerimizden, bizim konuşmamızdan düşüncümüzden daha fazla şey öğreniyor. Onların ilk başarabildiği şeylerden birisi bizim yüzümüzü ve konuşmalarımızı "okuyabilmek." Bu yüzden bebeklerle konuşmak, gülmek, şarkı söylemek onlar için çok önemli. Birini konuşurken dinlemek bebeğe dili sevdireceği ve kelimeleri öğreteceğinden, bebeklerin okumayı sevmesinde ilk adımdır. Çocuklar büyüdükçe onlarla konuşmaya devam etmek gerekir. Onların neler yaptıklarını sormak, söylediklerini dinlediğini göstermek önemlidir. Bu onun bilgisine ve söylediklerine saygı gösterildiğini gösterir. Öğrenmesini destekler. Aynı zamanda konuşurken düşünmesine katkı sağlar.

Ne Anlama Geliyor?

İlk günlerden itibaren çocuklara ebeveynlerinin ne okuduğunu söylemesi önemlidir. Okuduğu kitaptaki resimler çocuğa gösterilerek anlatılabilir. Çocuk hazır olduğunda aynısı ondan istenebilir. Mesela aslanla ilgili bir cümle okunduğunda "Aslan nerede? Göster." diye sorulabilir. Bunun bir adım ötesi de hikayenin okunup belirli bir yerinde durulması ve daha sonra neler olabileceği sesli şekilde düşünülmesidir. Çocuklar konuşmaya başladıktan sonra onlara "sence daha sonra ne olacak?" ve "saray ne anlama gelir biliyor musun?" diye sorular yöneltilebilir. Ondandır anlamadığı şeyler hakkında sorular alınabilir ve onun hakkında bilgi verilebilir. Bu soruları cevaplamak gerekir fakat hikayenin akışını bozacak şekilde sürekli durmak iyi olmayacaktır.

Kitap Nedir?

Özellikle çocuğun yaşı büyüdükçe çocuk kitap hakkında bazı fikirlere sahip olacaktır. Ebeveynin ve öğretmenlerin kitapla ilişkisi bu dönemde çok önemlidir. Çocuk kitabı büyüklerin ne kadar kolay bir şekilde kullandığını görür. Kitabın okumak için olduğunu anlar. Okul öncesi dönemde; kitabın bir kapağı olduğunu, bir başlangıcı ve sonu olduğunu, sayfaları olduğunu, sayfaları hikayeyi devam ettirmek için çevirdiğini, hikayeyi soldan sağa doğru okuduğunu bilir.

Kitap Okumayı Çocuklara Sevdirmek İçin Aktiviteler

Kitabım İçin Bir Ev

Eve bir kütüphane kurmak, çocuğa kitapların ne kadar önemli olduğu mesajını verecektir. Çocuğun kendi kitaplarına sahip olması onun okumayı sevmesine yardımcı olacaktır.

Gerekli Malzemeler

Kitaplar

Kitap koymak için karton ve ya kitaplık.

Yapılışı

•Kitaplar için özel bir yer belirleyin. Böylece çocuğunuz istediği zaman kitapları nerde bulacağını bilir ve ya sizin kitaplığınızın bir kısmını çocuğunuza verebilirsiniz. Çocuğunuza kitaplarını belirli bir düzende dizmesine yardım edin. Bu düzen, en sevdiği kitaplar, hayvanlar hakkındaki kitaplar, masal kitapları vb. şeklinde olabilir. Bu istediği zaman istediği kitabı bulmasını kolaylaştıracaktır. Öğretmenler okul kütüphanesine çocuklarla beraber gidip onlarla sevdikleri kitaplar hakkında sohbet edebilirler. İstedikleri kitapları ödünç alan çocuklar özel yerlerine koyabilirler. Aile arkadaşlarına ve akrabalara kitap hediye etmelerini söyleyebilirsiniz. Kendi kitaplarını yapabilir ve özel kitap evlerine koyabilirler.

Bir Resim Bin Kelime Eder

Gerekli Malzemeler

Sadece resim içeren kitaplar

Eski gazete ve dergi

Makas

Yapıştırıcı

Yapılışı

Sadece resim içeren kitaba birlikte bakın ve çocuğunuzdan ne anlattığını sorun. Her bir sayfada objeleri, hayvanları, insanları sorun. Gerçek hayatta böyle bir şey olabilir mi diye sorgulayın. Bundan sonra çocuğunuza kendi resimli hikayesini yaratmasını ve size anlatmasını söyleyin. Bu onun dil ile ilgili becerilerini geliştirecek, hayal gücünü artıracak ve kitap okumanın zevkli taraflarını gösterecektir.

Tebrikleri Kabul Et

Gerekli Malzemeler

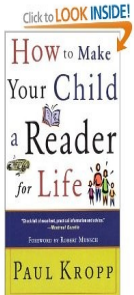
Çocuk perspektifinden yazılmış şiirler.

Çocuk oyunlarında kullanılabilecek kukla ve oyuncaklar.

Yapılışı

Şiiri çocuğunuza yavaşça okuyun. Okurken duygularınızı yansıtın ve kelimeleri vurgulayın. Çocuğunuzdan siz okurken şiirdeki kahramanın ne hissediyor olabileceğini kuklalarla ve ya kendi yüz ifadeleriyle göstermesini isteyin. Onun yaptığı değişik yüz ifadelerine şiiri okurken karşılık verin. Gösterdiği performansı alkışlayın ve beğendiğinizi belirtin. Çocuğunuza ailenizin hepsinin gösterdiği bu performansı izlemek isteyeceğini söyleyin. Uygun bir zamanda çocuğunuzun performansını tüm aileye sergilemesini isteyin. Bitişinde herkes alkışlarken o da öne eğilerek tebrikleri kabul etsin.

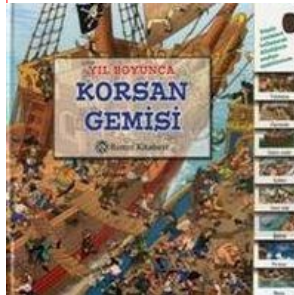
GünceL'in Önerdikleri

How to make your child a reader for life?

Yazar: Paul Kropp
Yayınevi: Random House of Canada

Paul Kropp'un bebeklikten ilköğretim yıllarına gelişimsel olarak çocukların okumasını ele aldığı kitapta pek çok pratik bilgi bulunmaktadır. Çocukların ilk öğretmenleri olarak anne ve babalara düşen ağır sorumluluğu hatırlatan Kropp okumanın bağlı olduğu bir çok sosyal, psikolojik ve gelişimsel kilometre taşlarını bu kitapla göz önüne sermektedir.

Yıl Boyunca Korsan Gemisi

Yayınevi: Remzi Kitabevi

Çocuğunuza okumayı sevdirmek için atılacak ilk adımlardan birisi onun kitapları sevmesi. Her sayfasında birbirinden ilginç aktiviteler bulunan, renkli ve çok eğlenceli resimleri olan kitapta korsanların her ay yaptıkları anlatılmaktadır. Korsanlar ganimet elde etmek için yelken açıyorlar ve yolda bir ticaret gemisi kaçırıyorlar. Tutsak aldıkları gemicileri bir adada bırakıp tekrar yola çıkıyorlar. Bakalım karşılaştıkları fırtınadan kurtulabilecekler mi?